Kalagayan ng Katutubong Lumad

Eufemia "Ka Femia" C. Cullamat
Bayan Muna Representative
October 30, 2021

INDIGENOUS PEOPLE in the Philippines

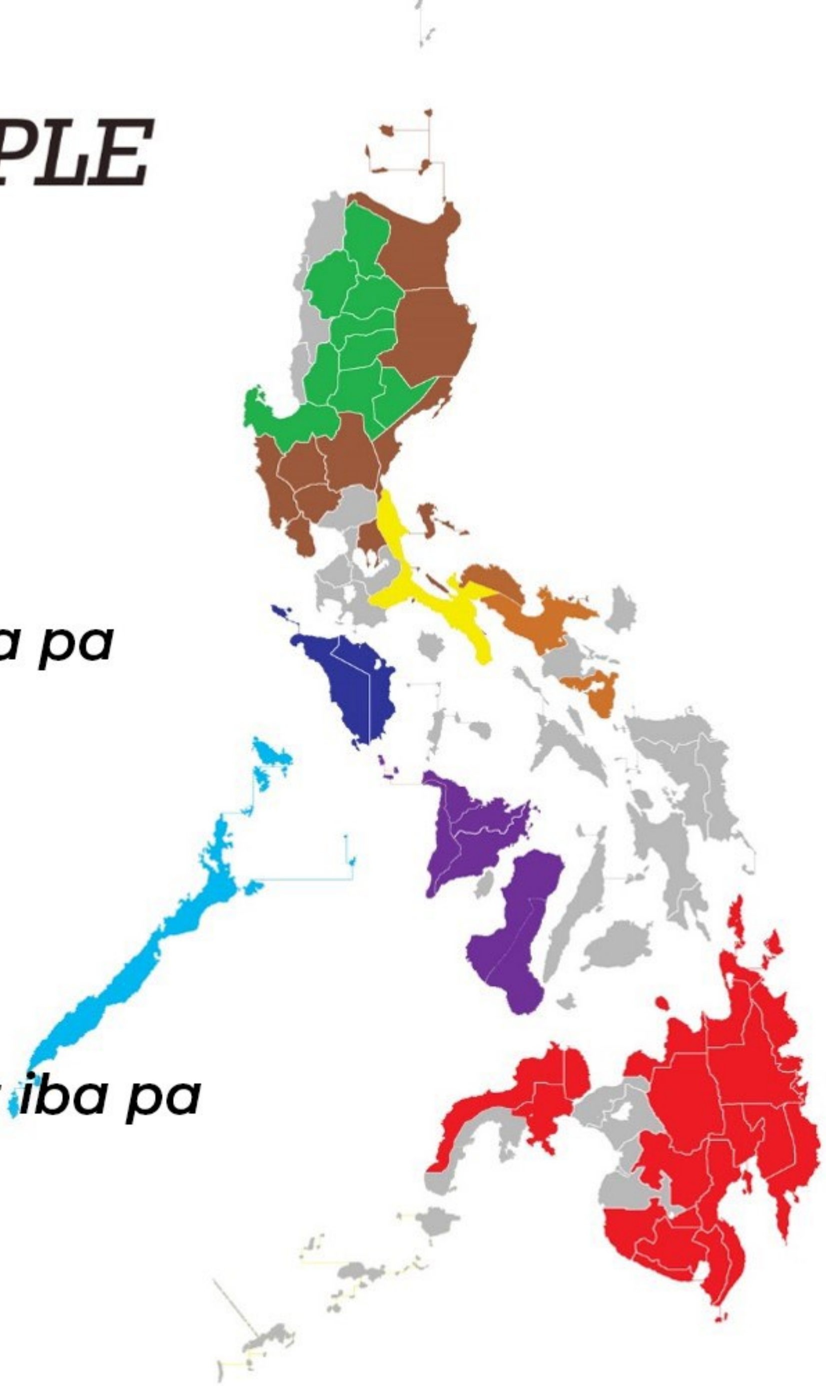

- Aggay, Bugkalot at iba pa
- Igorot
- Aeta
- Dumagat
- Mangyan
- Tagbanu, Palaw-an at iba pa
- Ati at Tumanduk
- Lumad

at 13 groups of Moro

LUMAD

Kolektibong termino para sa mga katutubong grupo sa Mindanao

LUMAD in Mindanao comprises

18 major ethnolinguistic groups

1. Manobo
2. Bagobo
3. Blaan
4. Mansaka
5. Tboli
6. Ata
7. Matigsalog
8. Dibabawon
9. Mandaya
10. Manggwangan
11. Kalagan
12. Subanen
13. Teduray
14. Banwaon
15. Higaonon
16. Kaolo
17. Mamanwa
18. Talaandig

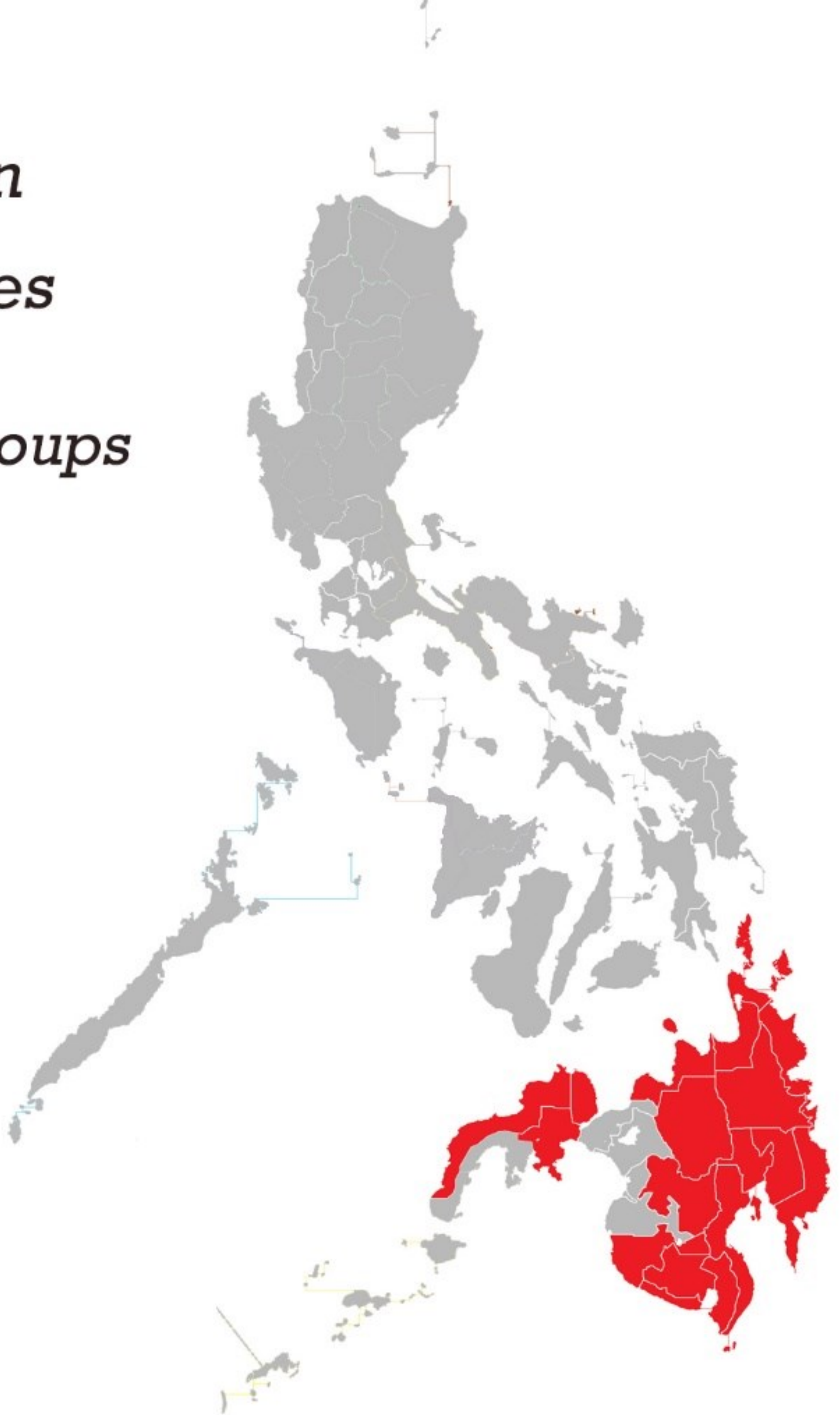

Ang kalagayan ng mga Lumad sa ilalim ng administrasyong Duterte

Ancestral lands & territories, targeted

"Gagamitin ang mga lupang ninuno. Huwag hayaang manatiling idle. ...ako ang maghahanap ng mga investors."

- Duterte's public statement

- Nagpapatuloy ang mga nakaraang proyekto at polisiyang neoliberal
- Mga bagong kasunduan sa China at iba pa
- Build, Build Build projects

Mula Luzon hanggang Mindanao,
patuloy pa rin ang **panghihimasok ng mga minahan sa lupang ninuno.**

Tampakan Mine sa South Cotabato

Inaprubahan ang 12 taong ektensyon sa kontrata ng Tampakan Mining Project sa kabila ng maanomalyang FPIC process at pag-kwestyon ng mga myembro ng tribong B’laan. Kung matutuloy, magiging isa sa pinakamalaking mina sa Pilipinas at sa Southeast Asia

State Repression and Fascism

Lumala ang panunupil ng estado sa bansa, lumalaki ang bilang ng pag-abuso sa karapatang pantao na lumalabag sa indibidwal at kolektibong karapatang ng mga katutubo.

- Noong 2017, nahubaran na si Pangulong Duterte bilang pasista-diktador, ala-Marcos
- Gumagamit ng mga pwersa ng gobyerno para umatake sa mga kritiko at pagbantaan ang mga katutubo sa mga katagang **"flatten the hills", "bomb them", "crush them"**
- December 2018, pirmahan ni Pang. Duterte ang **whole-of-nation approach** na nagbuo sa **NTF-ELCAC** para tapusin ang grupong CPP-NPA-NDF, pero sa halip ay **naglalagay sa mga sibilyan sa delikadong kalagayan, lalo na sa mga Lumad**

Kalagayan ng mga LUMAD sa panahon ng Covid-19 Pandemic

Kalagayan ng mga Lumad sa gitna ng pandemya

- Pinalala ang dati nang mga sakuna na nararanasan ng mga Lumad
- Iba't-ibang porma ng karahasan ang nararanasan ng mga Lumad bago pa man nagkaroon ng pandemya ng Covid19
- Tumindi lalo ang mga harassment, pag-aresto at pagsasampa ng gawa-gawang kaso
- May banta sa mga batayang karapatan
- Sa mahabang panahon, kulang o walang serbisyong panlipunan sa mga katutubo lalo na ang serbisyong pangkalusugan

kalagayan ng mga Lumad sa gitna ng pandemya

Patuloy ang iligal na pag-aresto gamit ang mga gawa-gawang kaso

- March 19, 2020 – iligal na inaresto si Gloria Tomalon, sa Lianga, Surigao del Sur
- Si Gloria Tomalon ay isa 400 individuals na na-tag bilang NPA at sinampahan ng mga inimbentong kaso sa Sibagat, Agusan del Sur noong 2018. Ang iba pa sa kanila ay mga lider at miyembro ng mga Lumad organizations

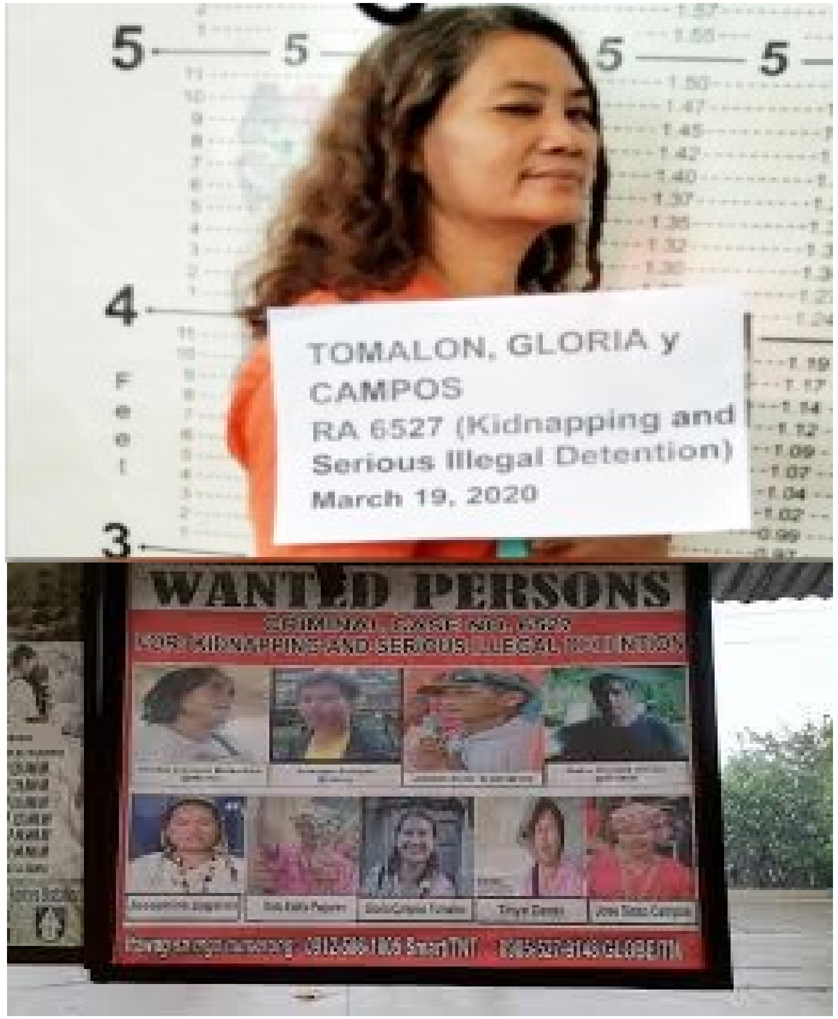

kalagayan ng mga Lumad sa gitna ng pandemya

66

katutubo ang bilanggong politikal sa ilalim ng kasalukuyang administrasyon

Kalagayan ng mga Lumad sa gitna ng pandemya

May mga evacuees o bakwit sa Haran sa Davao City na bulnerable sa

- Kakulangan ng sapat na pagkain
- Hindi isinasali sa mga tulong o relief mula sa local na pamahalaan

Hulyo 2021, boluntaryong umuwi sa komunidad ang mga Lumad sa UCCP Haran upang muling makapagtanim, harapin ang mga sundalo at paramilitar na nanatili sa kanilang komunidad at madepensahan ang lupang ninuno laban sa mga nakaambang pagpasok ng mga malalaking dayuhang pagmimina.

Ang kalagayan ng mga Lumad sa gitna ng pandemya

Patuloy na pagpapasara ng mga Lumad Schools sa gitna ng pandemya

215 Lumad schools ang ipinasara

10,000 apektadong estudyante

Ang kalagayan ng mga Lumad sa gitna ng pandemya

Pwersahang Pagsira ng mga Lumad schools
June 5, 2021, the 72nd Infantry Battalion Philippine Army coerced residents, mostly Lumad, to demolish the Lumad school facilitated by Mindanao Interfaith Services Foundation Inc (MISFI) in Barangay Sagundanon, Kitaotao, Bukidnon.

Ang kalagayan ng mga Lumad sa gitna ng pandemya

Mga epekto ng napakahahabang lockdoen sa mga mag-aaral na Lumad ng Bakwit School:

- Suspension ng graduation
- Kahirapan sa pagbili ng pagkain
- Siksikan sa mga sleeping area dahil maliliit ang kanilang lugar-ebakwasyon
- Umaasa sa tulong at mga donasyon sa panahon ng quarantine

Mga Pag-abuso sa mga Katutubo

REDTAGGING AND VILIFICATION

Abril 12, 2020 – Sa Sagada, 2 military helicopters ang nagbagsak sa mga komunidad ng leaflets na nagre-red-tag at naninira sa katauhan ng mga IP leaders imbes na mamahagi ng mga impormasyon kaugnay ng Covid-19, mga relief goods at PPE

FORCED/FAKE SURRENDEREES

Abril 15 – may mga balitang pag-"surrender" diumano ng 26 na Dumagat sa Brgy. Umiray , Dingalan, Aurora habang ang buong Luzon ay nasa ECQ. Walang dudang ang mga Dumagat ay sapilitang pinasuko ng mga militar. Sa ilalaim ng ECQ, kahit ang pagpunta sa bukid o mga sakahan ay ipinagbawal sa mga katutubo

26 DUMAGAT FAKE SURRENDEREES

Mga Pag-aabuso sa mga Katutubo

VIOLENT DISPERSAL OF PEOPLE'S BARRICADE

April 6, 2020 – Ginulo at winasak ng PNP ang people's barricade laban sa malaking minahang OceanaGold. Pinigilan ng IP communities ang pagpasok ng mga tangke ng minahan matapos na mag-expire ang FTAA nito noong June 2019. Nananawagan din ang komunidad na itigil na ang operasyon ng mina at wag nang i-renew ang FTAA.

'SHOOT TO KILL' ORDER

April 2, 2020 – 2 linggo matapos ang lockdown, naglabas ang police chief ng Cordillera ng "shoot to kill" order para sa mga aktibista at mga "communists organizers" diumano at nagsagawa ng maramihang pag-aresto

Sun.Star Baguio
22 mins •

A shoot order is up for communist organizers in CAR

JUST IN: Police Regional Office–Cordillera Director Police Brigadier General R'win Pagkalinawan to order police snipers to shoot communist organizers who unnecessarily organize the masses at this time.

Mga Pag-aabuso sa mga Katutubo

DAMAGES TO LIVELIHOODS

April 6 – Sinira ng DENR at barangay LGU ang community water system na ginagamit ng mga Aeta Abelling in Brgy San Jose, Mayantoc, Tarlac. Kinabukasan, kinumpiska ng DENR ang mga kahoy na gagamitin sa pag-aayos ng mga bahay at panggatong ng mga katutubo

The water house that connects from the mountain spring to the communities

"*We will die of hunger, not of covid*," outcry of the Aeta Abelling. 27 families were affected by the incident.

BANTA NG LAND GRABBING

Nagpanukala ang Department of Agriculture na i-convert ang mga idle o tiwangwang na ancestral lands at gawing farmalnds sa ilalim ng“Plant, Plant, Plant” program. Walang idle lands ang mga IPs. Lahat ng lupang ninuno ay produktibo, pinapangalagaan, pinipreserba dahil dito nagmumula ang buhay at kabuhayan. Ginagamit pa ang pandemya para sa land-grabbing ng lupang ninuno.

INQUIRER.NET

DA’s plea to IPs: Convert idle ancestral lands into farmlands amid ECQ

By: Ian Biong - @inquirerdotnet
INQUIRER.net / 03:37 PM April 16, 2020

We're loading your content ...

MANILA, Philippines—The Department of Agriculture (DA) is asking indigenous peoples (IPs) to transform portions of their idle ancestral lands into food production areas to ensure stable food supply amid the COVID-19

Sa ilalim ng kasalukuyang administrasyon, patuloy ang pagpatay sa mga katutubo

142

extrajudicial killings against national minorities

9 of 25

massacres

under the Duterte administration included Moro and indigenous peoples

Lianga Massacre 2.0 sa Surigao del Sur

“Bloody Sunday” Massacre sa Southern Tagalog

Si Randell at Puroy dela Cruz mga katutubong Dumagat aktibo sa kampanya laban sa Kaliwa Dam

TUMANDOK MASSACRE

- Noong Desyembre 30, 2020, inatake ng 12th Infantry Battalion-Philippine Army at Philippine National Police sa Western Visayas at pinatay ang Siyam (9) na Tumandok na katutubo kasama ang kanilang lider

- Labing-pito (17) samantala ang illegal na inaresto na mga tumandok at sinampahan ng mga gawa-gawang kaso

- Halos 80 na pamilya ang nagbakwit at iniwan ang mga kabuhayan nila dahil sa presensya at takot na dinulot ng mga military sa kanilang komunidad.

- Kilala ang Tumandok sa kanilang pakikibaka na tinututulan ang sapilitang pagpapaalis sa kanila mula sa kanilng lupang ninuno dahil sa pagpupumilit ng pagpapatayo ng mga mapaminsalang imprastraktura gaya ng Jalaur Dam sa pamamagitan ng Jalaur River Multipurpose Project, st Pan-ay Dam sa Pamamagitan naman ng Panay River Integrated Development Project.

- Naghain din ang Makabayan Bloc ng mga House Resolution para imbistagahan ang mga naganap na massacre

SHOOT-TO-KILL ORDER KAY WINDEL BOLINGET

- Sinampahan ng gawa-gawang kaso ng murder
- January 20, 2021, inihain ng PNP Cordillera ang shoot-to-kill order laban kay Cordillera Peoples Alliance Chairperson Winder Bolinget
- Nitong Julyo, ibinasura ng korte sa Tagum City ang gawa-gawang kaso na isinampa laban kay Windel Bolinget

Malaking populasyon ng mga katutubo ay hindi naaabot ng anumang tulong ng gobyerno. Ang lockdown ay nagbabawal pa sa kanilang puntahan ang mga sakahan. Naiiwan silang walang pagkain at kabuhayan.

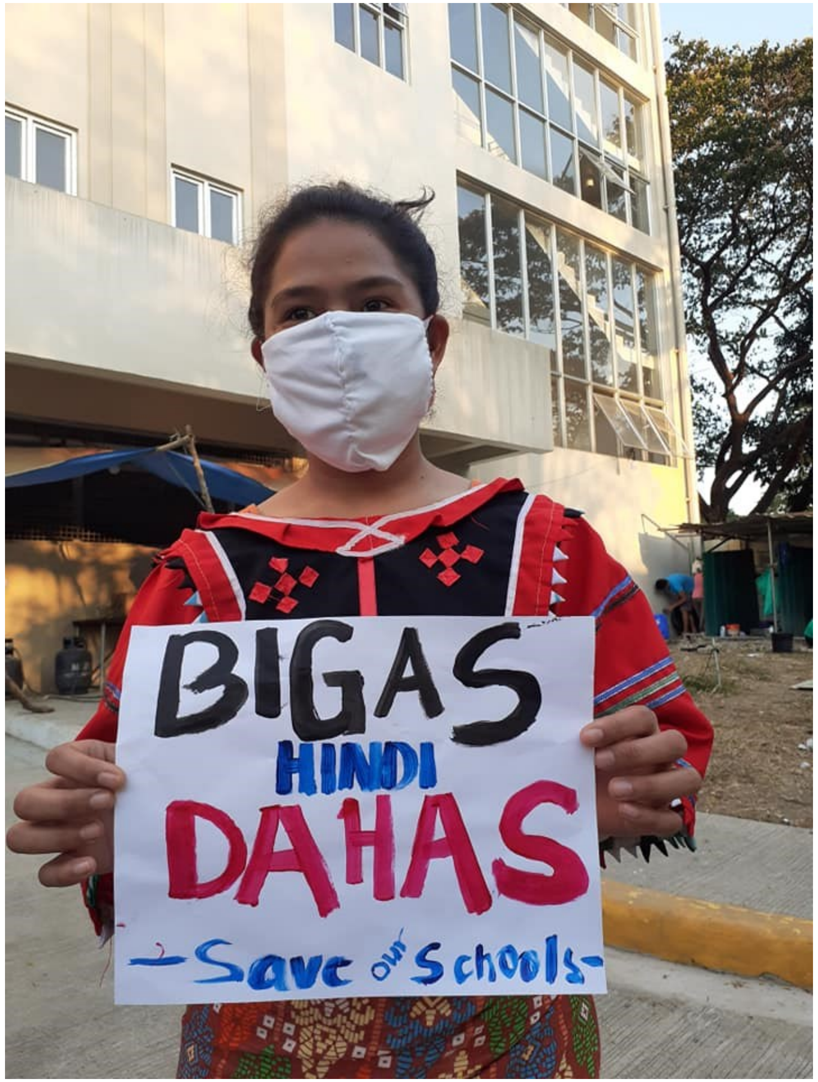

ANG KAHILINGAN NG MGA KATUTUBONG PILIPINO

1. Kampanyang impormasyon at edukasyon hinggil sa Covid-19 lalo na sa mga liblib na komunidad para maiwasan na ang pagdapo dito ng pandemya;
2. Libreng mass testing, bakuna at mobilisasyon ng mga community health workers;
3. Magkaroon ng suporta sa pagpapatuloy ng pag-aaral ng mga batang Lumad, sa pormal at di-pormal na edukasyon;
4. Tiyakin ang suportang pagkain sa mga pamilya sa panahon ng mga lockdown at quarantine;

ANG KAHILINGAN NG MGA KATUTUBONG PILIPINO

5. Itigil ang operasyon ng mga minahan, dam at iba pang proyektong nakakasira sa kalikasan at sa lupang ninuno;
6. Itigil ang karahasan, pang-aapi, pambubusabos, militarisasyon at red-tagging sa mga katutubo; at
7. Igalang ang aming karapatan sa sariling pagpapasya.

DAGHANG SALAMAT!